

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

12.07.2018 № 18-1633

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А. В.

Щодо результатів аудиту
використання коштів субвенції на
виплату тимчасової державної
допомоги дітям

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати було розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету, спрямованої місцевим бюджетам на виплату тимчасової державної допомоги дітям, і за підсумками його обговорення прийнято рішення.

На виконання вимог частини першої статті 37 Закону України «Про Рахункову палату» інформуємо.

Міністерством фінансів України за координації з Міністерством соціальної політики України спрямовано у 2016–2017 роках і I кварталі 2018 року кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам за КПКВК 3511340 у сумі 581 млн грн на надання тимчасової державної допомоги більш як 33 тисячам дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме.

Однак державна політика в цьому напрямі соціального захисту не є ефективною, оскільки Кабінетом Міністрів України, Мінсоцполітики, Мінфіном у межах компетенції не запроваджено механізму, що забезпечував би умови для одержання належного обсягу допомоги усіма дітьми, які її потребують, а також зазначеними державними органами та Мін'юстом – щодо подальшого стягнення виплачених сум з боржників аліментних зобов'язань.

Нормативно-правове забезпечення призначення і виплати тимчасової державної допомоги дітям з окремих питань є неналежним і таким, що не забезпечує державних гарантій громадян.

Внесення Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911 (далі – Закон № 911) змін до частини восьмої статті 181 Сімейного кодексу України, якими змінено умови отримання тимчасової державної допомоги на дитину (до 01.01.2016 право на отримання допомоги мали всі діти, з 01.01.2016 право на її отримання обмежено матеріальним станом сім'ї), позбавило частину дітей права на отримання

державної допомоги. Запровадження норми щодо врахування матеріального стану сім'ї суперечить вимогам статей 3 і 22 Конституції України, відповідно до яких права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, а також частини четвертої статті 5 Сімейного кодексу України, відповідно до якої держава бере під свою охорону кожна дитину, яка позбавлена належного батьківського піклування.

На виконання Закону № 911 Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 25.12.2015 № 1181 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (далі – Постанова № 1181, набрала чинності з 15.01.2016), якою внесено зміни до частини восьмої Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 189 (далі – Порядок № 189), і передбачено, що тимчасова допомога надається в розмірі, що дорівнює різниці між 50 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Однак Кабінетом Міністрів України не прийнято відповідного рішення щодо захисту прав одержувачів, за якими вже прийнято рішення про призначення допомоги у період до 01.01.2016, оскільки відповідно до частини восьмої Порядку № 189 тимчасова допомога призначається кожні шість місяців починаючи з місяця, в якому подані усі необхідні документи. Мінсоцполітики як орган, що забезпечує формування державної соціальної політики, не передбачило при підготовці проекту Постанови № 1181 включення положень щодо збереження права на отримання допомоги таких громадян до закінчення терміну 6 місяців. Це свідчить про невиконання або неналежне виконання службовими особами Мінсоцполітики своїх службових обов'язків (ознаки службової недбалості) в частині нормативно-правового регулювання питань соціального захисту населення (частина четверта Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423).

Як наслідок, значна частина одержувачів у період з 01.01.2016 і до закінчення строку призначення їм тимчасової допомоги, яку було призначено до 31.12.2015 терміном на шість місяців, не отримувала цю допомогу. У результаті, за розрахунками аудиторів, 7,6 тис. дітей у цілому по Україні недоотримали допомоги на загальну суму 63,2 млн гривень. Таким чином, відповідним громадянам завдано матеріальної шкоди.

Мінсоцполітики, Мін'юстом, Мінфіном, Нацполіцією не забезпечено створення єдиного інформаційного простору для ефективної взаємодії між собою з метою системного обліку сум сплаченої тимчасової допомоги та повернення їх до державного бюджету.

За відсутності відповідного обліку, Мінсоцполітики не організовано проведення моніторингу повернення виплачених сум тимчасової допомоги до державного бюджету. Відсутність у Мінсоцполітики такої системи моніторингу, а також незабезпечення системного збору інформації про обсяги

виплаченої допомоги, що підлягає поверненню, створює ризик недотримання важливої умови її надання – на засадах поворотності. Діяльність Мінсоцполітики в цій частині є вкрай неналежною, що свідчить про низький рівень виконавської дисципліни та несумлінне ставлення його посадових осіб до своїх обов'язків.

У результаті таких недоліків у роботі до державного бюджету, за розрахунками аудиторів, протягом одинадцяти років (з 2006 року і до часу аудиту) не стягнуто 3,1 млрд грн виплаченої тимчасової державної допомоги, у тому числі 533,2 млн грн за період 2016–2017 років.

Незважаючи на наявність у законодавстві жорстких умов покарання за несплату аліментів, соціальна проблема матеріальної підтримки дітей, батьки яких не виконують повною мірою своїх обов'язків щодо їх утримання, залишається актуальною, оскільки соціальний ефект від надання тимчасової державної допомоги дітям належним чином не досягається.

Причина – допомога надається виключно дітям з україн малозабезпечених сімей (якщо дохід на одного члена сім'ї менший 746 грн), що порушує рівність дітей у реалізації їх права на одержання допомоги та взагалі спотворює сутність цієї допомоги. До того ж обов'язок з утримання дитини перекладається на того з батьків, який і так виконує свої батьківські обов'язки та від якого залежить матеріальний стан сім'ї.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан